

Socjologia medycyny - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Socjologia medycyny
Kod przedmiotu	14.2-WL-LEK-SM-Ć2_pNadGenJVL9U
Wydział	Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu
Kierunek	Lekarski
Profil	praktyczny
Rodzaj studiów	jednolite magisterskie sześcioletnie
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	1
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Maria Zielińska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	15	1	15	1	Zaliczenie na ocenę
Wykład	15	1	15	1	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem nauczania jest zdobycie wiedzy dotyczącej podstawowych pojęć i kategorii socjologii zdrowia i choroby, oraz socjologii medycyny; zapoznanie się z socjologicznymi teoriami zdrowia i choroby, w tym z teorią wieloprzyczynowości choroby oraz akceptacji pojęcia choroby funkcjonalnej, tzn. choroby bez uchwytnej tkanki organicznej. Celem jest ponadto poznanie zachowań związanych ze zdrowiem i chorobą jako ważnego elementu wiedzy o społeczeństwie; poznanie związków jakości życia ze stanem zdrowia; zapoznanie się z najnowszymi osiągnięciami naukowymi w definiowaniu nowych ról lekarza w zakresie kontaktów z pacjentami i członkami ich rodzin; zdobycie wiedzy na temat środowiska szpitalnego jako instytucji totalnej. Ponadto celem jest zdobycie umiejętności gromadzenia danych o środowisku społecznym, konstruowania socjologicznego modelu choroby, nawiązywania kontaktu z pielęgniarką środowiskową lub pracownikiem pomocy społecznej w zakresie interwencji w sprawach socjalno-bytowych pacjenta; umiejętność sformułowania problemów w zakresie kontaktów lekarza z pacjentem i jego rodziną i umiejętność ich rozwiązania. Celem jest kształtowanie świadomości studentów w zakresie humanizacji medycyny, o konieczności wypracowania nowych modeli współpracy lekarza z pacjentem i jego rodziną, świadomości o wieloprzyczynowości choroby i konieczności holistycznego podejścia do pacjenta i jego problemów zdrowotnych (choćby w zakresie włączania rodziny i otoczenia społecznego w proces terapeutyczny i rehabilitacyjny).

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

1. Podstawowe pojęcia i kategorie socjologii zdrowia i choroby oraz socjologii medycyny.
2. Uwarunkowania zachowań ludzkich w różnych sytuacjach społecznych w szczególności w sytuacji choroby i kontaktów z lekarzem
3. Społeczno-środowiskowe uwarunkowania stanu zdrowia, choroby i jakości życia: globalizacja problemów zdrowotnych i nierówności społeczne w dostępie do służb osiągnięć medycyny.
4. Socjologiczno-medyczne badania nad stresem jako czynnikiem zagrożenia zdrowia. Istota zjawiska, skala i pomiar zjawiska na skalach socjomedycznych

1. Czynniki warunkujące komunikację lekarza z pacjentem. Znaczenie rodziny w sytuacji choroby i sposoby współpracy lekarza z rodziną.
2. Problemy osób niepełnosprawnych.
3. Instytucje medyczne: ośrodki zdrowia, kliniki, szpitale jako instytucje społeczne. Rzeczywistość i oczekiwania
4. Hospitalizacja i choroby przewlekłe. Szpital jako instytucja totalna. Humanizacja procesu leczenia w szpitalu- możliwości i ograniczenia
5. Społeczno-kulturowy kontekst śmierci i umierania - wypieranie śmierci jako cecha cywilizacyjna
6. Polityka zdrowotna i jej korelaty - zaspokajanie potrzeb zdrowotnych w ramach zróżnicowanych systemów organizacyjno-finansowania opieki zdrowotnej
7. Zjawiska patologii społecznej
8. Podstawy metodologii badań socjologicznych; wykorzystanie metod socjologicznych do diagnozowania problemów zdrowotnych pacjenta
9. Kulturowe i społeczne uwarunkowania zdrowia i choroby. Wyzwania medycyny w społeczeństwie wielokulturowym.
10. Jakość życia a stan zdrowia psychicznego i fizycznego. Nowe spojrzenie na chorego.
11. Medycyna wobec patologii społecznych: przemoc domowa, bieda, bezrobocie, marginalizacja społeczna.
12. Problemy społeczne jako problemy medyczne (eutanazja, aborcja, transplantologia zapłodnienie in vitro itp.)

Metody kształcenia

Zajęcia prowadzone są w formie seminariów dla grup dziekańskich, podczas których dyskutowane są problemy związane z socjologicznym wymiarem opieki zdrowotnej, w tym kwestii komunikacji lekarza z pacjentem i jego rodziną, kwestie budowania zaufania między lekarzem i pacjentem, kwestie wiedzy lekarza dotyczącej wielu uwarunkowań kształtujących ocenę zdrowia pacjenta itp. Podczas zajęć seminaryjnych występuje praca zespołowa – praca nad projektem. Dyskusja prowadzona w podziale na grupy. Podczas zajęć zorganizowane zostaną warsztaty „Kontakt lekarza z pacjentem” z wykorzystaniem nowoczesnych mediów.

Wykłady prowadzone dla całego roku w formie omawiania zagadnień z zakresu socjologii zdrowia i choroby oraz socjologii medycyny. Prezentowane będą najnowsze osiągnięcia w zakresie humanizacji medycyny a także przedstawione i omówione zostaną najnowsze wyniki badań empirycznych w Polsce i na świecie dotyczące opinii społecznych na temat funkcjonowania służby zdrowia, zaufania do lekarza i do innych pracowników służby zdrowia.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
zna aktualny stan wiedzy na temat społecznego wymiaru zdrowia i choroby, wpływu środowiska społecznego(rodziny, sieci relacji społecznych) i nierówności społecznych na stan zdrowia oraz społeczno-kulturowych różnic i roli stresu społecznego w zachowaniach zdrowotnych; potrafi wyjaśnić podstawowe tezy teorii wieloprzyczynowości choroby oraz akceptacji pojęcia cho-robey funkcjonalnej, tzn. choroby bez uchwytneho tła organicz~nego.	• D.W1	• kolokwium	• Wykład
zna modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w instytucjach, społeczne uwarunkowania różnych form przemocy oraz rolę lekarza w jej rozpoznawaniu.	• D.W2	• kolokwium	• Wykład
rozumie znaczenie zdrowia, choroby, niepełnosprawności i starości w relacji do postaw społecznych, konsekwencje społeczne choroby i niepełnosprawności oraz bariery społeczno-kulturowe oraz zna aktualną koncepcję jakości życia uwarunkowaną stanem zdrowia. Potrafi omówić problemy społeczne widziane z perspektywy problemów medycznych (eutanazja, aborcja, transplantologia zapłodnienie in vitro itp.)	• D.W3	• kolokwium	• Wykład
rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;	• D.W4	• aktywność w trakcie zajęć • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • przygotowanie referatu • Prezentacja zespołowa, dyskusja	• Ćwiczenia
rozumie psychospołeczne konsekwencje hospitalizacji i choroby przewlekłej.	• D.W5	• kolokwium • odpowiedź ustna	• Wykład
rozumie funkcjonowanie instytucji medycznych oraz społeczną rolę lekarza;	• D.W6	• kolokwium	• Wykład
rozumie rolę rodziny w procesie leczenia;	• D.W8	• kolokwium • odpowiedź ustna	• Wykład
zna zasady motywowania pacjentów do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomysłnym rokowaniu;	• D.W12	• dyskusja • referat • Prezentacje multimedialne	• Ćwiczenia
zna zasady altruizmu i odpowiedzialności klinicznej i ma świadomość zasad funkcjonowania zespołu terapeutycznego;	• D.W14	• kolokwium	• Ćwiczenia
zna zasady pracy w grupie; potrafi przygotować wraz z zespołem projekt badawczy i go zrealizować;	• D.W15	• dyskusja • obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
rozumie kulturowe, etniczne i narodowe uwarunkowania zachowań ludzkich;	• D.W16	• kolokwium	• Wykład
uwzględnia w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;	• D.U1	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
wybiera takie leczenie, które minimalizuje konsekwencje społeczne dla chorego;	• D.U3	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Ćwiczenia
buduje atmosferę zaufania podczas całego procesu leczenia;	• D.U4	• aktywność w trakcie zajęć • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • referat	• Ćwiczenia
udziela porady w kwestii przestrzegania zaleceń terapeutycznych i prozdrowotnego trybu życia;	• D.U8	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • referat	• Ćwiczenia
identyfikuje czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznaje przemoc i odpowiednio reaguje;	• D.U9	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
komunikuje się ze współpracownikami zespołu, udzielając konstruktywnej informacji zwrotnej i wsparcia;	• D.U11	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
przestrzega praw pacjenta, w tym: prawa do ochrony danych osobowych, prawa do intymności, prawa do infor-macji o stanie zdrowia, prawa do wyrażenia świadomej zgody na leczenie lub odstąpienie od niego oraz prawa do godnej śmierci	• D.U14	• dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
krytycznie analizuje piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, oraz wyciąga wnioski w oparciu o dostępną literaturę;	• D.U17	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach • odpowiedź ustna	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

1. Obowiązuje przygotowanie do zajęć, sprawdzane w formie ustnej. Ocena aktywności podczas zajęć, konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego (10%).
2. Student przedstawia najnowsze wyniki badań dotyczących relacji lekarz-pacjent (na podstawie CBOS, PENTOR itp.) i przedstawia w postaci prezentacji multimedialnej a także komentuje i interpretuje wyniki podczas ćwiczeń (20%).
3. Studenci pracując zespołowo przygotowują podczas zajęć ankietę na temat „***Pacjent w gabinecie lekarskim***”; przeprowadzają badanie sondażowe, wyniki badań przedstawiają w postaci prezentacji multimedialnej, dokonują analizy wyników badań oraz przedstawiają projekt w formie raportu na ocenę (20%)
4. Zaliczenie kolokwium pisemnego (z zagadnień przedstawianych na wykładach oraz z zalecanej literatury) (50%)

Literatura podstawowa

1. Ostrowska A. (2009) Socjologia medycyny. Podejmowane problemy, kategorie analizy, Wyd. IFiS PAN, Warszawa.
2. Ostrowska A., Skrzypek M. (red.), (2015), Socjologia medycyny w Polsce z perspektywy półwiecza: nurty badawcze, najważniejsze osiągnięcia, perspektywy rozwoju. Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2015, ss. 422.
3. Piątkowski W., Titkow A. (red.) (2002), W stronę socjologii zdrowia, Wyd. UMCS, Lublin.
4. Włodzimierz Piątkowski (red.). Zdrowie i choroba w badaniach socjologicznych prowadzonych na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie 1995-2013. Lublin: Uniwersytet Medyczny w Lublinie, 2013; ss. 214
5. Uramowska-Żyto, (1992), Zdrowie i choroba w świetle wybranych teorii socjologicznych, IFiS PAN.

Literatura uzupełniająca

1. Domański H.: Struktura społeczna. Warszawa, 2007.
2. Czapirski J., Panek T. (red.) (2007, 2009, 2011). Warunki i jakość życia Polaków, Warszawa 2006, 2010, 2011,
3. Kawczyńska-Butrym Z. (2002), Zdrowie – choroba jako kategoria opisu położenia społecznego, [w:] W. Piątkowski, A. Titkow (red.) W stronę socjologii zdrowia, Wyd. UMCS, Lublin
4. Raporty CBOS dotyczące opinii na temat zdrowia, choroby, oceny własnego samopoczucia Polaków
5. Wyniki badań prowadzonych przez zespół pod kierunkiem Marii Zielińskiej na temat „Młodzież akademicka w Polsce i na Ukrainie w czasach nieufności i zagrożeń cywilizacyjnych. Międzykrajowe badania porównawcze”.

6. Sokołowska M. (1980), Granice medycyny, „Zdrowie” R.27, z.6, s.446-468
7. Synowiec-Piłat M., Łaska-Formejster (red.), Społeczne konteksty chorób przewlekłych. Wybrane zagadnienia, Łódź: Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, 2013; ss. 223.
8. Skrzypek M. (red.). (2013), Socjologia medycyny w multidyscyplinarnych badaniach humanizujących biomedycynę. Lublin: Wydawnictwo KUL, ss.338
9. Syrek E. (2008), Zdrowie I wychowanie a jakość życia. Perspektywy i humanistyczne orientacje poznawcze, Wyd. UŚL, Katowice
10. Tobiasz – Adamczyk B.: (2000), Wybrane elementy socjologii zdrowia i choroby. Wyd. UJ, Kraków

Uwagi

Zmodyfikowane przez mgr Beata Wojciechowska (ostatnia modyfikacja: 25-09-2016 22:25)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ